

Návrhy tém dizertačných prác pre AR 2024/2025

doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD.

- Extimácia pri rozvoji zdravej intimity
- Individuálne zvládanie rodovej rovnosti a psychologické zdravie žien

Mgr. Barbara Láštiová, PhD.

- Úloha sociálnych noriem, medziskupinového kontaktu a sociálnych identít pri formovaní solidarity v prospech znevýhodnených skupín

doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD.

- Aktérstvo a reziliencia jednorodičovských slovenských rodín
- Aktérstvo a reziliencia jednorodičovských ukrajinských rodín žijúcich na Slovensku

Mgr. Kamila Urban, PhD.

- Metakognitívna intervencia zameraná na zlepšenie komplexného riešenia problémov

Téma	Extimácia pri rozvoji zdravej intimity
Školiteľ/ka	doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD. (bianchi@savba.sk)
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Vo výskumnom projekte ide o preskúmanie miesta a procesov extimácie pri rozvoji intimity subjektu, v kontexte jej transformácie a transmutácie a sexualizácie verejného priestoru.

Kontext: Odhaľovanie intimity a sexuality možno považovať za odraz pomerne silného útoku najmä na sexuálne normy. Prekračovanie noriem je často konsenzuálne, a teda ide skôr o zmenu alebo posun v spoločenských normách (určujúcich sexuálnu subjektivitu), a nie len o sporadické porušovanie sexuálnych noriem v médiách. Toto konštatovanie rezonuje s tézou o potrebe intímneho občianstva (Plummer, 2003), aj s výzvou na porozumenie transmutácii intimity (porov. Bianchi, 2010, 2020). Poukazuje to však aj na potrebu širšej diskusie o tom, čo pre subjekt znamená byť intímnym a zároveň verejným, na čo nedávno upozornil Georges Teyssot (pozri Teyssot, 2010) v kontexte médií. Teyssot rozvíja dualizmus intimity - extimácie, ktorý pôvodne navrhol a rozvinul Jacques Lacan (Lacan, 1969, p. 179). Teyssot ponúka pohľad na historický vývoj rozdelenia a neskôr priblíženia a spojenia súkromného a verejného, ktoré vyústilo do ich súčasného zdanlivého splynutia prostredníctvom internetu, kde sú prítomné všetky médiá, a najmä prostredníctvom sociálnych sietí. Lacanovu dialektiku intimity a extimácie využil modifikovaným spôsobom aj Serge Tisseron (2002, 2011), ktorý zdôrazňuje dve skutočnosti, ktoré sú relevantné pre diskusiu o médiách a intimite: (1) obsah intimity nemusí byť nevyhnutne plne prístupný ani subjektu; médiá nám tak môžu "podsunúť" intímnu tému a nahradiť obsah, ktorý [v našej subjektivite] nepoznáme, banálnymi frázami. A (2) dochádza k subjektom "riadenému" otváraniu a testovaniu jeho/jej intímnych obsahov procesom extimácie - otváraním a ponúkaním iným očiam alebo verejnosti, teda akýmsi "potvrdzovaním/testovaním intímneho prostredníctvom "druhého". „Túžba po extimácii je neoddeliteľná od túžby stretnúť sa s druhým a riskovať.“ (Tisseron, 2011)

Ciel': Cieľom dizertácie je preskúmanie rôznorodých konštelácií subjektívneho testovania intimity prostredníctvom extimácie, analýza rizika, sociálnych zručností a autentifikácie subjektu; analýza striedania extimácie voči rôznym adresátom a sociálnym prostrediam. Identifikovanie extimácia ako ukazovateľa psychologickej zrelosti subjektu - ochoty riskovať a schopnosti vyrovnať sa s rizikom a zároveň získať podporu/potvrdenie nášho intímneho "sveta".

Metóda: Predpokladá sa primárne kvalitatívny prístup, naratívno-fenomenologický.

Téma	Individuálne zvládanie rodovej rovnosti a psychologické zdravie žien
Školiteľ/ka	doc. PhDr. Gabriel Bianchi, PhD. (bianchi@savba.sk)
Konzultant/ka	Mgr. Miroslava Šudila Žilinská
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Súbežne s pozíciou kritického feminizmu, podľa ktorej rodové nerovnosti by sa mali vyriešiť opravou „systému“ (politika, politiky, regulácie, inštitúcie, normy, pravidlá atď.) existuje urgentná výzva identifikovať úspešné individuálne stratégie žien, ktoré, napriek rodovo zastereotypovanému prostrediu, žijú rodovo autentické životy. Preto tento projekt má za cieľ identifikovať individuálne psychologické kapacity: osobnostné črty, vývinové procesy (napr. attachment style), relevantné hodnoty (napr. podľa Schwartzovho modelu univerzálnej štruktúry hodnôt) a a dimenzií sociálneho učenia (napr. naučená bezmocnosť), ako aj kultúrne skripty, ktoré umožňujú určitým ženám rozvinúť funkčnú resilienciu rodovým stereotypom v podmienkach práce a rodinného života a ponúkajú sa do „zásobárne“ zručností/prediktorov prekonávania diskriminácie a ako facilitátory psychologického zdravia žien. Podobné štúdie - zamerané na kariéry úspešných žien a rodové špecifiká resiliencie žien - realizovali aj Popper et al. (2010) a Bianchi et al. (2010).

Téma	Úloha sociálnych noriem, medziskupinového kontaktu a sociálnych identít pri formovaní solidarity v prospech znevýhodnených skupín
Školiteľ/ka	Mgr. Barbara Láštiová, PhD. (barbara.lasticova@savba.sk)
Konzultant/ka	Mgr. Xenia Daniela Poslon, PhD.
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Práca bude skúmať vplyv sociálnych noriem na medziskupinové postoje a správanie vrátane solidarity a nepriateľstva voči jednej z resp. všetkým trom nasledujúcim znevýhodneným skupinám: Rómom, LGBTQ+ a ukrajinským utečencom. Práca zohľadní úlohu sociálno-kognitívnych a identitných procesov, ako aj medziskupinovej dynamiky z hľadiska medziskupinového kontaktu. Prostredníctvom zmiešaného výskumu bude práca mapovať rôzne aspekty toho, čo sa komunikuje prostredníctvom sociálnych noriem (politický diskurz), čo sa následne vníma a prežíva (subjektívne vnímanie noriem a pocitov), ako sa to premieta do kognitívnych reprezentácií na individuálnej úrovni (sociálno-kognitívne a identitné mechanizmy) a aké to má dôsledky pre medziskupinové vzťahy (napr. solidarita a nepriateľstvo). Tieto rozdiely môžu súvisieť s individuálnymi rozdielmi, ako aj so stereotypmi pripisovanými týmto skupinám a ich statusovým postavením v rámci slovenskej spoločnosti. Výskum môže zvoliť aj perspektívu znevýhodnených skupín s cieľom preskúmať, ako normy solidarity zdieľané majoritnou spoločnosťou ovplyvňujú ich identitu a pocit zmocnenia.

Literatúra:

Kende, A., Nariman, H. S., Nyúl, B. et al. (2023). "Put a Little Love in Your Heart": Acceptance of Paternalistic and Ally Political Discourses Both Predict Pro-Roma Solidarity Intentions Through Moral Inclusion. *Political Psychology*, 44(5), 1077-1095.

Louis, W. R., Thomas, E., Chapman et al. (2019). Emerging research on intergroup prosociality: Group members' charitable giving, positive contact, allyship, and solidarity with others. *Social and Personality Psychology Compass*, 13(3).

Tankard, M. E., & Paluck, E. L. (2016). Norm perception as a vehicle for social change. *Social Issues and Policy Review*, 10(1), 181-211.

Téma	Aktérstvo a reziliencia jednorodičovských slovenských rodín
-------------	--

Školiteľ/ka	doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD. (miroslav.popper@savba.sk)
--------------------	--

Forma štúdia	denná
---------------------	-------

Jazyk práce	slovenský
--------------------	-----------

Anotácia: Jednorodičovské rodiny sú vystavené rizikám nedostatočných zdrojov (finančných, materiálnych, času potrebného na starostlivosť o rodinu a domácnosť a flexibility), horšej zamestnanosti (nízky príjem a neisté podmienky) a nedostatočných politík (na zabezpečenie životnej úrovne detí), ktoré sú navzájom prepojené (Nieuwenhuis and Maldonado, 2018; Aerst et al., 2022; Gornick et al., 2022).

Cieľom projektu je zmapovať životné podmienky, aktérstvo a rezilienciu jednorodičovských slovenských rodín.

Ako výskumná metóda budú použité kvalitatívne hĺbkové rozhovory so slovenskými jednorodičovskými matkami aj otcami, dospelými deťmi vychovanými v domácnostiach s jedným rodičom, aby sme preskúmali stratégie osobnej reziliencie a aktérstva v rôznych sociálnych a individuálnych kontextoch.

Okrem nových teoretických a empirických výsledkov má projekt ambíciu vypracovať odporúčania pre tvorcov politík, mimovládne organizácie, ako aj pre jednorodičov, s cieľom propagovať viac spôsobov podpory tejto skupiny ľudí.

Téma	Aktérstvo a reziliencia jednorodičovských ukrajinských rodín žijúcich na Slovensku
Školiteľ/ka	doc. Mgr. Miroslav Popper, PhD. (miroslav.popper@savba.sk)
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Jednorodičovské rodiny sú vystavené rizikám nedostatočných zdrojov (finančných, materiálnych, času potrebného na starostlivosť o rodinu a domácnosť a flexibility), horšej zamestnanosti (nízky príjem a neisté podmienky) a nedostatočných politík (na zabezpečenie životnej úrovne detí), ktoré sú navzájom prepojené (Nieuwenhuis and Maldonado, 2018; Aerst et al., 2022; Gornick et al., 2022).

Cieľom projektu je zmapovať životné podmienky, aktérstvo a rezilienciu jednorodičovských ukrajinských rodín žijúcich na Slovensku.

Ako výskumná metóda budú použité kvalitatívne hĺbkové rozhovory s ukrajinskými jednorodičovskými matkami utečenkami, aby sme preskúmali stratégie osobnej reziliencie a aktérstva v rôznych sociálnych a individuálnych kontextoch.

Okrem nových teoretických a empirických výsledkov má projekt ambíciu vypracovať odporúčania pre tvorcov politík, mimovládne organizácie, ako aj pre jednorodičov, s cieľom propagovať viac spôsobov podpory tejto skupiny ľudí.

Téma	Metakognitívna intervencia zameraná na zlepšenie komplexného riešenia problémov
Školiteľ/ka	Mgr. Kamila Urban, PhD. (kamila.urban@savba.sk)
Forma štúdia	denná
Jazyk práce	slovenský/anglický

Anotácia: Tento doktorandský projekt skúma vplyv metakognitívnych stratégií na zlepšenie schopností jedincov riešiť nedostatočne definované problémy, so špeciálnym zameraním na aplikácie v rámci psychológie zdravia. Riešenie komplexných problémov je kritickou zručnosťou v akademickom aj reálnom prostredí, ktoré si vyžaduje nielen špecifické odborné vedomosti, ale aj schopnosť kriticky myslieť, prispôbiť sa a aplikovať strategické myslenie. Metakognícia, vedomosti o a regulácia vlastných kognitívnych procesov, zohráva kľúčovú úlohu v učení a riešení problémov. Zlepšovaním metakognitívnych zručností môžu jednotlivci lepšie regulovať svoje kognitívne zdroje, monitorovať svoje porozumenie a prispôbovať svoje stratégie v dynamických situáciách. Očakávaný prínos tejto práce bude zahŕňať vytvorenie intervencie zameranej na metakognitívne stratégie prispôbené komplexnému riešeniu problémov. Tento projekt si tiež kladie za cieľ zlepšiť vzdelávacie praktiky integráciou efektívnej metakognitívnej intervencie, čím pripraví jednotlivcov na zvládnutie komplexných problémov.